

מדוע הים הוא מלוח

נורווגיה

אסביורסן ומואה

לפני הרבה, הרבה זמן חיו שני אחים, אחד עשיר, שני עני. כשהגיעו החגים לאח העני לא היה כל אוכל בבית, לא לחם ולא בשר, והוא הלך לאחיו וביקש קצת אוכל לחג. לא הייתה זו הפעם הראשונה שהאח נאלץ לתת לו דבר מה והוא לא אהב במיוחד לעשות זאת. אבל בכל זאת אמר: "הנה קותל חזיר שלם. תקבל אותו אם תעשה מה שאגיד לך." האח העני הסכים מיד והבטיח זאת. "הנה הקותל" אמר העשיר "ותלך איתו לאולם המתים." הוא חשב שהאח לא יחזור כבר משם. "אעשה כפי שאמרת" אמר השני. הוא לקח את הבשר והלך. הוא הלך יום שלם וכשנעשה כבר חושך ראה אור מרחוק. "זה כנראה המקום" חשב והלך לקראת האור. לפני הבית עמד אדם בעל זקן לבן ארוך וחיטב עצים. "ערב טוב" אמר האיש העני.

"ערב טוב גם לך" ענה הזקן "לאן אתה הולך בשעה מאוחרת זו?" "אני הולך לאולם המתים, אך אינני בטוח האם אני בדרך הנכונה" ענה האיש. "הו כן, הגעת למקום הנכון" אמר העבדקן "תכנס, אבל דע לך כי כולם שם רעבים מאוד וירצו לקנות אצלך את קותל החזיר הזה. אל תמכור להם אותו אלא אם תקבל תמורתו את מטחנת היד שעומדת מאחורי הדלת. כשתצא משם אלמד אותך איך להפעיל ולעצור אותה, כי היא טוחנת כמעט את הכל." האיש עם הבשר הודה לו ודפק בדלת. כשנכנס קרה בדיוק מה שאמר לו האיש הזקן. אנשים רבים, עשירים ועניים באו אליו וכל אחד הציע לו יותר עבור הבשר. "למעשה אישתי ואני התכוונו לאכול אותנו בחג, אבל אם אתם כל כך להוטים אני מוכן למכור אותם אם אקבל גם את המטחנה ששם ליעד הדלת." תחילה הם לא רצו לשמוע על ההצעה אבל אחרי משא ומתן ארוך הסכימו לו ונתנו את המטחנה. כשיצא משם ביקש מהזקן שיראה לו איך להשתמש במטחנה, וכשזה הסביר לו, מיהר לחזור לביתו.

"איפה היית כל הזמן?" שאלה אישתו "הנה אני ממתינה לך ואין לנו אפילו זרד עץ אחד כדי להבעיר אש תחת הסיר."
"לא יכולתי לבוא קודם כי היו לי דברים חשובים לסדר וזה במרחק רב. אבל עכשיו נראה!" אמר האיש. הוא שם את המטחנה על השולחן ואמר לה קודם לטחון אור, אחר כך לטחון מפת שולחן, בשר, בירה והכל הדרוש לסעודת החג, והמטחנה אמנם הפיקה את הכל, כפי שביקש.
האישה השתוממה מאוד אבל שמחה וביקשה לדעת איפה הוא השיג את מטחנת הפלא, אך הוא לא סיפר לה.
"מה איכפת לך מאין היא באה" אמר "העיקר שהיא טוחנת לנו מה שצריך." וכך הוא המשיך לטחון בשר ומשקאות ודברים טובים אחרים במשך כל ימי החג, וביום האחרון הזמין גם את ידידיו לחגיגה.
כשהאח העשיר ראה את הכל שהגיעו לסעודה קינא וכעס מאוד. "בערב החג הוא היה כל כך מסכן שביקש את עזרתי ועכשיו הוא עורך חגיגות כאילו היה לדוכס או מלך."
"אנא, ספר לי מאין השגת את העושר הזה?" הוא שאל את אחיו.

"מאחורי הדלת" ענה האח, שלא התכוון לספק את סקרנותו של העשיר. אבל מאוחר יותר, כאשר הגזים בשתייה סיפר לאחיו איך השיג את מטחנת היד המופלאה. "הודות לך התעשרתי" אמר והראה לו איך המטחנה נותנת לו פעם דבר אחד, פעם משהו אחר.
האח העשיר מאוד רצה את המטחנה וביקש שימכור לו אותה. אחרי משא ומתן ארוך הסכים האח למכור את המטחנה תמורת שלוש מאות זהב, אבל אמר שימסור לו אותה רק אחרי הקציר. הוא חשב לעצמו שבינתיים הוא יוכל לטחון לעצמו מספיק בשר ומשקאות שיספיקו לו לשנים רבות.
כשתם הקציר מסר לו את המטחנה, אך הקפיד לא לספר כיצד עוצרים את פעולתה. העשיר הגיע הביתה לפנות ערב ואמר לאישתו לצאת ולפזר את החציר לייבוש, יחד עם הפועלים כי רצה להישאר לבדו בבית.
כשהגיע זמן הארוחה הוא שם את המטחנה על השולחן ואמר "טחני לי דייסת חלב ודג מלוח!"
המטחנה התחילה טחון דייסה ודגים מלוחים עד שהשולחן התמלא כולו, וגם כל כלי המטבח והאוכל התחיל להישפך לרצפה. האיש סיבב אותה הנה והנה וזעק ואמר לה להפסיק, אך דבר

השמועה עליו התפשטה בכל הסביבה ובאו רבים לראות את העושר שלו ואת מטחנת הפלא. יום אחד בא אליו רב-חובל שנהג לנסוע למרחקים ולהוביל מטען של מלח לארץ. הוא שאל את בעל המטחנה האם היא יכולה לטחון מלח. "בוודאי" ענה האיש. רב-החובל חשב אז "אילו המטחנה הייתה בידי לא הייתי צריך להפליג למרחקים ולעמוד בסיכוני הים." לכן ביקש לקנות את המטחנה. האיש לא רצה להיפרד ממנה אך רב-החובל ביקש ושכנע עד שההוא הסכים למכור אותה עבור אלפיים של זהב. רב-החובל לא נשאר זמן רב במקום, כי חשש שבעל המטחנה יחזור בו. הוא עלה מהר על האוניה ולא הספיק אפילו לשאול איך עוצרים את המטחנה מפעולתה. אחרי ששט זמן מה שם את המטחנה על הסיפון ואמר "טחני לי מלח, יפה ומהר." המטחנה התחילה לטחון מלח שנשפך ממנה כמו מים, אבל כשרב-החובל רצה לעצור אותה, לא ידע איך לעשות זאת. הוא זעק והפך אותה הנה והנה אך ערמת המלח על הסיפון גדלה עוד ועוד עד שהאונייה כולה התמלאה מלח ושקעה בים. המטחנה מונחת עכשיו בקרקעית הים וממשיכה לטחון מלח ולכן הים הוא מלוח.

לא עזר והמטחנה המשיכה לטחון. הוא פתח את הדלת לפרוזדור אבל גם הפרוזדור התמלא מהר מאוד והדייסה התרוממה כל כך שהוא חשב כי היא תטביע אותו. בקושי רב הוא הצליח להגיע לדלת הבית ולפתוח אותה. הוא יצא בריצה מהבית אבל הדגים המלוחים והדייסה נשפכו אחריו והציפו את החצר ואת השדות. האישה, שעבדה יחד עם הפועלים בחציר אמרה "אמנם הוא לא קורא לנו הביתה, אבל בואו ונחזור, כי הוא לא בקי במיוחד בהכנת ארוחה." הם התחילו ללכת בכיוון החווה אבל מיד פגשו את זרם הדגים המלוחים ודייסת חלב, זורמים אלה מעל אלה, עם בעל הבית הרץ לפני הזרם. הוא רץ מהר לביתו של האח וביקש שזה ירחם ויקח את המטחנה חזרה. "בעוד שעה כל הסביבה תתמלא בדייסה ודגים מלוחים" קרא. האח הסכים אבל דרש קודם עוד שלוש מאות זהב והשני הסכים לו מיד. עכשיו היה לאיש גם כסף וגם מטחנת הפלא ולכן לא עבר זמן רב והוא נעשה עשיר מאוד וביתו היה יפה יותר מזה של האח. הוא בנה בית גדול על שפת הים וציפה אותו בלוחות זהב כך שמרחוק אפשר היה לראות את הברק של הבית.